

“Татарча диктант”

Татар теленнән дөньякүләм белем тикшерү акциясе

НИГЕЗЛӘМӘ

“Татарча диктант” белем тикшерү акциясе “2014–2020 елларда Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасындагы башка телләргә саклау, өйрәнү һәм үстерү” дәүләт программасын гамәлгә ашыру кысаларында уздырыла башлады.

Татарстан Республикасының “Татар халкының милли үзенчәлеген саклау (2020-2023 еллар)” дәүләт программасын гамәлгә ашыру кысаларында уздырыла.

Гомуми нигезләмәләр

1. Әлеге нигезләмә 2021 елда “Татарча диктант” татар теленнән дөньякүләм белем тикшерү акциясенә уздыру тәртибен һәм шартларын билгели (алга таба – Акция);

2. Акция түбәндәге дәрәжәләрдә катнашуны күз уңында тоты:

– татар телен башлангыч дәрәжәдә белү;

- татар телен уртача белү;

– татар телен камил белү;

3. “Татарча диктант” – ел саен уздырыла һәм теләге булган һәр кеше катнаша ала торган бушлай белем тикшерү акциясе;

4. Диктантның тексты Казан (Идел буе) федераль университеты Филология һәм мәдәниятара багланышлар институтының татар теле белгечләре тарафыннан билгеләнә;

5. Акцияне оештыручылар: “Бөтендөнья татар конгрессы” Халыкара берлеге Башкарма комитеты, Бөтендөнья татар яшьләре форумы, Казан (Идел буе) федераль университеты, Филология һәм мәдәниятара багланышлар институты, ТНВ телерадиокомпаниясе;

6. Акцияне эзерләү һәм уздыру өчен җаваплы Оештыру комитеты – Бөтендөнья татар яшьләре форумы;

7. Акция турында тулы мәгълүмат түбәндәге сайтта урнаштырыла:
<http://diktant.tatar/>

Акциянең максаты һәм бурычлары

Максат – татар теле белән кызыксынуны арттыру, әдәби телдә дәрәс сөйләм һәм дәрәс язу күнекмәләрен камилләштерү, орфографик һәм пунктуацион хаталар ясамыйча язу теләген уяту, татар теленә, аның тарихи һәм мәдәни хәзинәләренә карата хөрмәт тәрбияләү.

Бурычлар:

- татар телен өйрәнүгә ихтыяжны арттыру, кызыксындыру һәм мотивация булдыру;
- татар әдәби теленең орфографик һәм пунктуацион нормаларын белү дәрәжәсен билгеләү;
- халык арасынан татар орфографиясен, пунктуациясен иң яхшы белүчеләргә ачыклау; язда еш күзәтелә торган хаталарны билгеләү;
- дәрәс язу кагыйдәләре онытыла баруга, график грамоталылык кимүгә халыкның игътибарын юнәлтү;
- мөстәкыйль рәвештә татар телен өйрәнүгә, дәрәс язу күнекмәләрен үстерүгә этәргеч, стимул бирү.

Акциядә катнашучылар

Акциянең асылы – Россия Федерациясе һәм дөньяның төрле шәһәрләрендә бер үк вакытта барлык теләгән кешеләр өчен ихтыяри һәм бушлай уздырыла торган диктант.

Яше, жәнесе, белеме, дине, һөнәре, гаилә хәле һәм кызыксынулары нинди булуга карамастан, Акциядә һәр кеше катнаша кала. Моның өчен, сайтка кереп, үзегез яши торган төбәк / район / илдә акция узачак мәйданчыкны табарга кирәк.

Акциядә уздыру көне һәм вакыты

Уздыру көннәре һәм төгәл вакыты: 2021 ел, 10-12 сентябрь, сәгать 11:00 (Мәскәү вакыты буенча).

Татарстан һәм Башкортостан Республикалары өчен - 10 сентябрь, Россия Федерациясе төбәкләре өчен – 11 сентябрь, чит илләр өчен – 12 сентябрь төп диктант язу көне итеп билгеләнгән.

Акцияне уздыру майданчыклары

1. Россия Федерациясе төбәкләре, чит илләр, Татарстан Республикасы оешмалары тарафыннан булдырылган майданчыклар;
2. ТНВ-Татарстан һәм ТНВ-Планета телеканалларында трансляция;
3. <http://diktant.tatar/> сайтына кереп, онлайн (клавиатура ярдәмендә) язу.

Акцияне оештыру һәм уздыру

Акцияне оештыруга теләгән һәр кеше «Татарча диктант» сайтында теркәлә: <http://diktant.tatar/>. Әлеге сайтта уздыру тәртибе турында мәгълүмат, бланклар һәм диктантның онлайн трансляциясенә сылтама урнаштырылачак.

«Татарча диктант» акциясен оештыручылар өчен мәгълүмат:

- 1) Диктант узачак майданчыкны табу;
- 2) Сайтта “Мин оештыручы” төймәсенә басып теркәлү: <http://diktant.tatar/> (күрсәтмә видеода);
- 3) Кирәк кадәр диктант язачак кешеләрне табу;
- 4) Диктантны тикшерәчәк тел белгечләрен табу;
- 5) Бланкларны сайттан йөкләтеп алу һәм кәгазьдә бастырып, диктант язучыларга тарату;
- 6) Диктант текстын укучыны табу яки ТНВ-Татарстан һәм ТНВ-Планета телеканалларында, <http://diktant.tatar/> сайты аша туры эфирны кабызу;
- 7) Диктантларны тикшереп, 30 көн эчендә билгеләрне <http://diktant.tatar/> сайтында урнаштыру.

Диктантта катнашырга теләүчеләр өчен мәгълүмат:

- 1) <http://diktant.tatar/> сайтына кереп, диктант язу майданчыклары картасын ачу;
- 2) Уңайлы һәм якын урнашкан диктант язу майданчыкларын табу;
- 3) Диктант язу майданчыгына килеп, оештыручылардан диктант язу өчен бланк алып тутыру;
- 4) Диктантны язып бетергәч, оештыручыларга бланкны калдыру;

5) Диктант язып, 30 көн узганнан соң, <http://diktant.tatar/> сайтында “Билгем нинди” төймәсенә басып һәм үз бланкыгызда күрсәткән сер сүзне кертеп, диктант билгесен белү.

Өйдә мөстәкыйль язарга теләүчеләр өчен мәгълүмат:

- 1) <http://diktant.tatar/> сайтына керү;
- 2) Бланкны йөкләтеп алу һәм кәгазьдә бастыру;
- 3) Бланкны йөкләтү мөмкинлеге булмаса, диктантны ак чиста кәгазь битенә язу;

Түбәндәге мәгълүматларны өстәп язарга онытмагыз:

- фамилия;
- исем;
- әтиегез исеме;
- ил/төбәк/район исеме;
- шәхси телефон номеры;
- үзегез билгеләгән сер сүз (әлеге сер сүз билгене белү өчен кирәк);

4) ГНВ-Татарстан һәм ГНВ-Планета телеканалларында яки <http://diktant.tatar/> сайты аша туры эфирны кабызу;

5) Диктантны язып бетергәч, тикшерү өчен, бланкны жирле татар оешмасына илтәп бирү. Үз жирлегегездә узачак диктант язу майданчыкларын <http://diktant.tatar/> сайтындагы картада таба аласыз.

6) Диктант язып, 30 көн узганнан соң, <http://diktant.tatar/> сайтында “Билгем нинди” төймәсенә басып һәм үз бланкыгызда күрсәткән сер сүзне кертеп, диктант билгесен белү.

Турыдан-туры сайтта кесә телефоны яки компьютер аша язарга теләүчеләр өчен мәгълүмат:

1) <http://diktant.tatar/> сайты аша кереп һәм махсус төймәгә басып теркәлү (<http://yaz.diktant.tatar/>);

3) Трансляцияне тыңлап, клавиатура ярдәмендә диктантны язу;

4) Язып бетергәннән соң, эшегезне сайтта саклап калдыру;

5) Билгегез, берникадәр вакыт узгач, сайтта шәхси кабинетыгызда урнаштырылачак.

Акциянең рәсми сайты

Акцияне оештырганда һәм уздырганда, мәгълүматны үз вакытында җиткерү өчен, рәсми сайт эшли.

Сайтның адресы: <http://diktant.tatar/>

Сайтта түбәндәге мәгълүматларны табарга мөмкин: оештыручыларны теркәү, уздыру тәртибе; psd форматындагы белдерү; диктант текстлары; тикшерү критерийлары; географик карта; тест; татар теленең дәрәҗә язу кагыйдәләре; диктант язуда катнашучыларның билгеләре һәм оештыручылар өчен рәхмәт хатлары; оештыручылар, партнерлар турында мәгълүмат; элемент өчен телефон.

Нәтиҗәләргә игълан итү

Акцияне уздырганнан соң, майданчыкны оештыручы, <http://diktant.tatar/> сайтындагы шәхси кабинетына кереп, билгеләргә урнаштыра.

Диктант нәтиҗәләре Акция уздырылганнан соң 30 көннән дә соңламый сайтка урнаштырыла. Аларны бланктагы сер сүз, телефон номеры һәм исем-фамилия буенча белеп булачак.

Диктантны оештыручылар белән элемент

Акциянең кураторы – Ләйсән Марат кызы Фәхриева, +79393396442;

Өстәмә мәгълүмат өчен: tatarhadiktant@gmail.com, 8(843) 236-49-66.

Социаль челтәрләргә сытамалар: <https://vk.com/tatdiktant>,
<https://instagram.com/tatarhadiktant?igshid=9md00ms4..>